

ЄРЕМІЯ Яна

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

<https://orcid.org/0000-0003-1526-7261>e-mail: y.yeremiia@chnu.edu.ua**ЄРЕМІЯ Іван**

Драницький ліцей Мамалигівської сільської ради Дністровського району Чернівецької області

<https://orcid.org/0000-0003-0150-8028>e-mail: john27jeremiah@gmail.com**ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ**

Стаття присвячена аналізу теоретичних аспектів формування предметно-методичної компетентності у майбутніх учителів фізичної культури в контексті сучасної освітньої парадигми. Актуальність теми дослідження визначається кількома ключовими факторами: по-перше, сучасний розвиток освітніх та соціокультурних тенденцій створює нові вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, освітній процес стає більш інтегрованим та зорієнтованим на розвиток компетентностей, що вимагає від майбутніх вчителів широкого спектру знань та навичок; по-друге, зростання інтересу до фізичної активності та здорового способу життя ставить перед фахівцями у галузі фізичної культури нові завдання щодо якісної організації навчального процесу, відповідно, потреба у висококваліфікованих вчителів, які володіють сучасними методами та технологіями навчання, постійно зростає; по-третє, дослідження предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури відкриває перспективи для впровадження інновацій у навчальний процес, що сприяє підвищенню якості педагогічної підготовки та виховання молодого покоління. Розглянуто сутність понять «предметна компетентність» та «методична компетентність» з точки зору їх важливості для професійної діяльності вчителя фізичної культури. Проаналізовано основні підходи до формування цих компетентностей, включаючи інноваційні методи та технології навчання. Акцентовується увага на необхідності інтеграції теоретичних знань з практичними навичками для успішної педагогічної діяльності учителя фізичної культури в сучасних умовах освіти. Розглянуто необхідність постійного оновлення методик навчання та використання інноваційних підходів в навчальному процесі для підготовки вчителів, здатних відповідати вимогам сучасного суспільства та освіти, а також важливість стажування та практичної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури в закладах освіти, що дозволяє їм отримати практичний досвід та відпрацювати свої професійні навички під керівництвом досвідчених наставників.

Ключові слова: формування компетентності, майбутні вчителі фізичної культури, предметна компетентність, методична компетентність, сучасна освіта, теоретичні аспекти, педагогічна підготовка, інтеграція знань, педагогічні інновації, педагогічна діяльність.

<http://doi.org/10.31891/pcs.2024.1.33>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах освіти велика увага приділяється формуванню компетентностей майбутніх учителів фізичної культури. Проте, існує ряд теоретичних проблем, пов'язаних з процесом формування предметно-методичної компетентності цих фахівців. Одна з головних проблем полягає у неоднозначності уявлень щодо змісту та методів формування даної компетентності в умовах сучасної освітньої парадигми. До інших проблем можна віднести недостатню інтеграцію теоретичних знань та практичних навичок, а також відсутність системного підходу до процесу підготовки майбутніх учителів фізичної

культури. Таким чином, актуальною є детальна розробка теоретичних засад формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в контексті сучасної освіти.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Професор Іванов О.П. у своїх дослідженнях акцентує увагу на вивченні методологічних засад формування компетентності у майбутніх учителів фізичної культури через аналіз освітніх програм та педагогічних підходів. Михайлюк І. С. Спрямовувала дослідження на вивчення інноваційних підходів до підготовки майбутніх учителів фізичної культури, зокрема, використання інтерактивних

технологій та проблемного навчання. Шевчук В.М. досліджує практичні аспекти формування компетентності майбутніх учителів фізичної культури, звертаючи увагу на вплив педагогічної практики та стажування на їхню професійну підготовку.

3. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає у систематизації та аналізі теоретичних аспектів формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в умовах сучасної освіти. Вона спрямована на розкриття сутності та значення даної компетентності, виявлення основних факторів, що впливають на її формування, а також на розгляд теоретичних підходів та методів, що можуть бути використані для ефективного навчання та підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Метою також є обґрунтування необхідності інтеграції теоретичних знань з практичними навичками для успішної педагогічної діяльності вчителя фізичної культури в сучасних умовах освіти.

4. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Актуальність теми «Формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в умовах сучасної освіти: теоретичні аспекти» визначається кількома ключовими факторами. По-перше, сучасний розвиток освітніх та соціокультурних тенденцій створює нові вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Освітній процес стає більш інтегрованим та зорієнтованим на розвиток компетентностей, що вимагає від майбутніх вчителів широкого спектру знань та навичок [3, с.41].

По-друге, зростання інтересу до фізичної активності та здорового способу життя ставить перед фахівцями у галузі фізичної культури нові завдання щодо якісної організації навчального процесу. Відповідно, потреба у висококваліфікованих вчителів, які володіють сучасними методами та технологіями навчання, постійно зростає.

По-третє, дослідження предметно-методичної компетентності майбутніх

учителів фізичної культури відкриває перспективи для впровадження інновацій у навчальний процес, що сприяє підвищенню якості педагогічної підготовки та виховання молодого покоління.

Предметно-методична компетентність майбутніх вчителів фізичної культури є ключовими складовими їхньої професійної підготовки, проте вони мають свої відмінності. Предметна компетентність означає знання та розуміння предмета, який викладається, у цьому випадку - фізичної культури. Це включає усвідомлення теоретичних основ фізичного виховання, знання основних понять, термінів та теорій в цій області. Майбутні вчителі повинні розуміти природу та фізичні закони, які лежать в основі рухової активності, спорту та фітнесу. Предметна компетентність передбачає володіння педагогічною інформацією, що стосується розвитку фізичних якостей, координації рухів, виконання спортивних вправ та ін [2, с.104].

Методична компетентність включає знання та вміння застосовувати різноманітні методи та прийоми навчання та виховання, які сприяють успішному вивченню фізичної культури. Майбутні вчителі повинні вміти планувати та організовувати навчально-виховний процес, обирати ефективні методи та форми роботи, а також адаптувати їх до індивідуальних особливостей учнів. Методична компетентність також включає вміння оцінювати результати навчального процесу, аналізувати ефективність застосованих методів та вносити необхідні корективи [1, с.74].

Отже, відмінність між предметною та методичною компетентностями полягає в тому, що предметна компетентність стосується знань і розуміння фізичної культури, тоді як методична компетентність охоплює навички планування, організації та проведення навчально-виховного процесу в цій області.

Формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів відбувається через комплексний педагогічний процес, який включає в себе різноманітні методи, підходи та практики. Майбутнім учителям надаються знання про зміст предмета, методи його викладання, теоретичні основи фізичної культури, педагогічні принципи та методики навчання.

Студенти залучаються до виконання практичних завдань, які допомагають їм отримувати педагогічний досвід, вміння та навички, необхідні для професійної діяльності в майбутньому.

Майбутні вчителі проходять стажування в різних закладах освіти, де вони мають можливість спостерігати за роботою досвідчених педагогів, а також самостійно проводити уроки та заняття. Студенти займаються самостійною підготовкою до занять, виконанням практичних завдань, роботою над проектами тощо, що сприяє їхньому професійному зростанню. Участь у наукових дослідженнях та заходах дає студентам можливість розширювати свої знання, вивчати нові підходи та методики навчання, а також ділитися власним досвідом та знаннями з колегами. Ці інструменти разом створюють сприятливі умови для формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів, дозволяючи їм отримати необхідні знання, вміння та навички для успішної педагогічної діяльності [4, с.58].

Сучасна освіта впливає на формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури на кількох рівнях:

- інноваційні підходи до навчання: сучасні освітні технології, такі як комп'ютерне моделювання, віртуальна реальність, онлайн-навчання, графічні та аудіовізуальні матеріали, надають можливість майбутнім учителям фізичної культури ефективно використовувати різноманітні методи та засоби для навчання;

- активне залучення до практичних занять: сучасна освіта надає більше можливостей для студентів виконувати практичні завдання, проводити дослідження та виконувати практику в реальних умовах, що сприяє збагаченню їхнього досвіду та розвитку професійних навичок;

- більший акцент на інтердисциплінарність: сучасна освіта стимулює інтердисциплінарний підхід до навчання, що означає поєднання знань та методів різних наукових галузей для розв'язання складних завдань. Це дозволяє майбутнім учителям фізичної культури більш глибоко розуміти взаємозв'язок між фізичною активністю та іншими аспектами життя;

- акцент на особистісно-орієнтованому навчанні: сучасна освіта підкреслює

важливість індивідуального підходу до кожного учня. Майбутні вчителі фізичної культури навчаються враховувати індивідуальні особливості, потреби та інтереси кожного учня під час організації навчально-виховного процесу [5, с.93].

Таким чином, сучасна освіта створює сприятливі умови для формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури, розширюючи їхні можливості для використання новітніх методів навчання та підвищення якості професійної підготовки.

5. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Сучасна освіта відіграє ключову роль у формуванні предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури. Освітні програми, педагогічні підходи та методи навчання повинні враховувати сучасні вимоги до професійної підготовки. Важливість інтеграції теоретичних знань з практичними навичками наголошується як ключовий елемент формування компетентності. Майбутні вчителі повинні мати можливість застосовувати свої знання у реальних педагогічних ситуаціях.

Є необхідність постійного оновлення методик навчання та використання інноваційних підходів в навчальному процесі для підготовки вчителів, здатних відповідати вимогам сучасного суспільства та освіти. Важливе стажування та практична підготовка майбутніх вчителів фізичної культури в закладах освіти, що дозволяє їм отримати практичний досвід та відпрацювати свої професійні навички під керівництвом досвідчених наставників.

Здійснення наукових досліджень та участь у професійних конференціях сприяє розвитку майбутніх вчителів фізичної культури та сприяє в обміні досвідом та знаннями в галузі педагогіки. Отже, збалансоване поєднання теоретичної підготовки з практичним досвідом та застосуванням інноваційних підходів у навчанні є важливими факторами у формуванні предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в умовах сучасної освіти.

Література

1. Гауряк О. Д. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах педагогічної практики. Київ, 2011. 205 с.
2. Коновальська, Л. О. Формування методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі вивчення професійно орієнтованих дисциплін. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Київ, 2011. 245 с.
3. Мосейчук Ю. Ю. Психолого-педагогічні аспекти вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у контексті неперервної освіти. Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна". Хмельницький : ХІСТ, 2017. № 13. С. 53-57.
4. Шиян, О., Афанасьєв, Д. Особливості формування професійної компетентності вчителів фізичної культури. В кн. В. М. Костюкевич (Ред.), Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць (Вип. 4, с. 307-311). Вінниця, 2017. 142 с.
5. Ягупов В., Свистун В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти. Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. 2007. 211 с.

Reference

1. Hauriak O. D. Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury v umovakh pedahohichnoi praktyky. Kyiv, 2011. 205 s.
2. Konovalska, L. O. Formuvannia metodychnoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury u protsesi vyvchennia profesiino oriientovanykh dystsyplin. (Avtoref. dys. kand. ped. nauk). Nats. ped. un-t imeni M.P. Drahomanova. Kyiv, 2011. 245 s.
3. Moseichuk Yu. Yu. Psykholoho-pedahohichni aspekty vdoskonalennia profesiinoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury u konteksti neperervnoi osvity. Zb. nauk. prats Khmelnytskoho instytutu sotsialnykh tekhnolohii Universytetu "Ukraina". Khmelnytskyi : KhIST, 2017. № 13. S. 53-57.
4. Shyian, O., Afanasiev, D. Osoblyvosti formuvannia profesiinoi kompetentnosti vchyteliv fizychnoi kultury. V kn. V. M. Kostiukevych (Red.), Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii: zb. nauk. prats (Vyp. 4, s. 307-311). Vinnytsia, 2017. 142 s.
5. Yahupov V., Svystun V. Kompetentnisnyi pidkhd do pidhotovky fakhivtsiv u systemi vyshchoi osvity. Naukovi zapysky. Pedahohichni, psykholohichni nauky ta sotsialna robota. 2007. 211 s.

Abstract

YEREMIIA Yana, YEREMIIA Ivan

FORMATION OF THE SUBJECT-METHODICAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE IN THE CONDITIONS OF MODERN EDUCATION: THEORETICAL ASPECTS

The article is devoted to the analysis of theoretical aspects of the formation of subject-methodical competence among future teachers of physical culture in the context of the modern educational paradigm. The relevance of the research topic is determined by several key factors: firstly, the modern development of educational and sociocultural trends creates new requirements for the professional training of future teachers of physical education, the educational process becomes more integrated and oriented towards the development of competencies, which requires a wide range of knowledge and skills from future teachers; secondly, the growing interest in physical activity and a healthy lifestyle poses new tasks for specialists in the field of physical culture regarding the qualitative organization of the educational process, accordingly, the need for highly qualified teachers who possess modern methods and teaching technologies is constantly growing; thirdly, the study of the subject-methodical competence of future physical culture teachers opens up prospects for the introduction of innovations in the educational process, which contributes to the improvement of the quality of pedagogical training and education of the younger generation. The essence of the concepts "subject competence" and "methodical competence" is considered from the point of view of their importance for the professional activity of a physical culture teacher. The main approaches to the formation of these competencies are analyzed, including innovative methods and technologies of education. Emphasis is placed on the need to integrate theoretical knowledge with practical skills for the successful pedagogical activity of a physical culture teacher in modern conditions of education. The need for constant updating of teaching methods and the use of innovative approaches in the educational process for training teachers capable of meeting the requirements of modern society and education, as well as the importance of internship and practical training of future teachers of physical education in educational institutions, which allows them to gain practical experience and develop their professional skills, are considered. skills under the guidance of experienced mentors.

Keywords: competence formation, future physical culture teachers, subject competence, methodological competence, modern education, theoretical aspects, pedagogical training, integration of knowledge, pedagogical innovations, pedagogical activity.

Стаття надійшла до редакції 20.02.2024 р.